

Universitetet
i Stavanger

FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP

BACHELOROPPGAVE

Studieprogram: BBDBAC/BBLBAC

Høst 2022

Forfatter(e): Morten Løland

Kandidatnummer(e): 5077

Tittel: Det fysiske innemiljøets betydning for motorisk utvikling

Fag: NHB - Fysisk Fostring

Hoved begreper i oppgaven: Toddler, toddlerkultur, toddermiljø

Stavanger

04/01/2023
dato/år

Sammendrag

I denne bacheloroppgaven undersøkes det hvordan det fysiske innemiljøet i barnehagen kan tilrettelegges med tanke på å fremme toddlerlek og motorisk utvikling. Tematikken undersøkes med bakgrunn i den voksnes rolle. Som grunnlag for oppgaven er det innhentet empirisk materiale fra intervjuer med pedagogiske ledere i tre ulike barnehager, og dette er videre drøftet i lys av relevant teori. I oppgaven har det kommet frem at den motoriske utviklingen i stor grad påvirkes av kulturelle forhold. Det fysiske rommet og den voksnes rolle er to store påvirkningsfaktorer for barns motoriske utvikling. I denne oppgaven er det blitt sett på tre ulike teorier som styrker kunnskapsgrunnlaget som trengs for å svare på problemstillingen. Til syvende og sist så handler tilretteleggingen om rammefaktorene som legges til grunn for barna og om den viktige voksenrollen. Materialet som brukes, hvordan det er plassert i rommet, den voksnes framreden ovenfor barna. Den voksnes bevissthet rundt alt dette danner grunnlaget for et godt utviklingsmiljø.

Innhold

1. Innledning	1
1.1 Valg av tema	1
1.2 Avgrensing og problemstilling	1
1.3 Oppgavens oppbygning	2
2. Teori.....	3
2.1 Toddleren.....	3
2.2 Toddlerkultur	3
2.3 Gode toddlermiljøer.....	4
2.4 Voksenrollen.....	5
3. Metode	7
3.1 Valg av metode	7
3.2 Kvalitativt intervju.....	7
3.3 Valg av informanter.....	8
3.4 Forskningsetikk	9
3.5 Feilkilder.....	9
4. Empiri/Analyse	11
4.1 Toddleren.....	11
4.2 Det fysiske miljøet.....	12
4.3 Voksenrollen.....	14
5. Drøfting.....	16
5.1 Toddleren.....	16
5.2 Det fysiske miljøet.....	16
5.3 Voksenrollen.....	18
6. Konklusjon.....	21
7. Litteraturliste.....	22
8. Vedlegg.....	23

1. Innledning

1.1 Valg av tema

I denne oppgaven vil det ses nærmere på hvordan man kan tilrettelegge for kroppslig utvikling gjennom lek hos de aller minste barna, også kalt toddlere. Basert på egen erfaring fra diverse praksisopphold gjennom studiet, er det tydelig at det finnes forskjellige syn på hva som er viktig for å fremme kroppslig utvikling hos barn i barnehagen. Dette medførte at jeg i praksis ofte hadde spørsmål til temaet under møter med veileder og lignende, uten at jeg følte at jeg fikk et entydig svar. Bakgrunnen for valget av tema er derfor ønsket om å lære mer om sammenhengen mellom utvikling og lek hos barnehagebarn.

Jeg har helt siden jeg startet på studiet hatt en stor fasinasjon av de aller minste barna. Utenom det de gir utrolig mye glede, så er de hos de minste barna at man tydeligst kan se utvikling ettersom den største utviklingen skjer i de første leveårene (Moser, 2018). Da tenkes det først og fremst på den tidlige fysiske utviklingen hvor de går fra å krabbe til de løper. I tillegg til dette har fysisk fostring vært et fag av ekstra interesse personlig. Det ble derfor tidlig bestemt at det var innenfor faget fysisk fostring oppgaven skulle skrives, og at fokuset skulle rettes mot de minste barna.

Temaet for denne oppgaven vil være veldig aktuelt for en nyutdannet pedagog, men også for ansatte i barnehagen generelt. Basert på egne erfaringer fra praksis mener jeg at temaet med fordel kan belyses bedre og vurderes i lys av teoretiske tilnærminger. Inntrykket jeg sitter igjen med fra praksis er at kroppslig utvikling og tiltak for å fremme denne, er viktig for de fleste som arbeider på en småbarnsavdeling.

1.2 Avgrensning og problemstilling

Som grunnlag for denne oppgaven er det ønskelig å undersøke noe som ikke er skrevet så mye om tidligere, samtidig som det er en viktig forutsetning at det eksisterer tilstrekkelig teori til at problemstillingen er mulig å besvare på en god måte. Basert på egne observasjoner og erfaringer fra praksis ble det funnet interessant å se på hvordan man som voksen på avdelingen kan bidra til den kroppslige utviklingen hos de minste barna. Etter samtaler med

veileder og medstudenter ifm. prosjektseminarer, er problemstillingen for denne oppgaven formulert som følger:

Hvordan kan de voksne tilrettelegge for toddlerleken inne på avdelingen, med tanke på å fremme motorisk utvikling?

1.3 Oppgavens oppbygning

Den videre oppbygningen av oppgaven består av en teordel med faglige perspektiver på toddlerbegrepet og toddlerkulturen, samt det fysiske miljøet og voksenrollen. Deretter følger en gjennomgang av den metodiske fremgangsmåten for oppgaven, og egne vurderinger av denne. Avslutningsvis vil det komme en konklusjon med hensikt å svare på problemstillingen for oppgaven.

2. Teori

2.1 Toddleren

Toddler er et engelsk begrep som direkte oversatt betyr stabber på norsk. I Norge vil man dog ofte bruke begrepet småbarn om den samme gruppen barn. Betydningen av begrepet småbarn er derimot løsere enn den engelske forståelsen av begrepet toddler, ettersom den generelle oppfatningen av begrepet småbarn gjerne henviser til barn mellom ett og seks år. Begrepet toddler er forholdsvis lite brukt i norsk litteratur, men Løkken (2004) betegner toddleren som ett- og to åringer, og de som stabber og går. For å kunne avgrense oppgaven til den konkrete aldersgruppen barn mellom ett og to år, vil det henvises til toddler-begrepet i de videre delene av denne oppgaven.

Det som kjennetegner den motoriske utviklingen hos toddleren er at de utvikler seg fort. Det er i løpet av de første årene at barna viser størst utvikling. Drugli (2018) betegner motoriske ferdigheter som evnen barnet har til å planlegge og utføre handlinger. Moser (2018) beskriver motorisk utvikling som en helhetlig menneskelig utvikling, med særlig vekt på styring og kontroll av bevegelser. Han tar videre til orde for at motorisk utvikling kan påvirkes av de fysiske forutsetningene barna har, altså hvordan kroppen er rent fysisk, og de kulturelle forholdene som spiller inn (Moser, 2018).

2.2 Toddlerkultur

Noe av det som kjennetegner en toddler er den kroppslige uttrykksformen de har, både i måten de leker på og måten de kommuniserer på. Det vil i løpet av dette kapitlet bli sett på flere ting som er typisk for toddleren og hva som kjennetegner det Løkken (2004) omtaler som toddlerkulturen.

I alderen ett og to år vil det være et varierende nivå på språkkunnskapene hos barna, og en vil kunne se at barna kommuniserer vel så mye gjennom kroppslige handlinger, som med verbal kommunikasjon (Løkken, 2004). Dette fører til at barn som ligger etter i den motoriske utviklingen vil oppleve å slite med å henge med i leken (Drugli, 2018). Det er også gjennom kroppslige handlinger toddleren danner relasjoner, vennskap og fellesskap (Løkken, 2004). Gjennom kroppslige handlinger vil barna kunne gjøre seg forstått hos de andre barna, og utvikle et samspill seg imellom. Samspillet mellom toddlerene er det som danner grunnlaget

for det som omtales som toddlerkulturen. Løkken (2004) oppsummerer toddlerkultur gjennom flere steg. I korte trekk handler det om at barna danner relasjoner og vennskap mellom seg gjennom handlinger. Videre blir dette til en lekekultur gjennom at de hermer etter hverandre og gjentar hverandres handlinger slik at det blir til rutiner. «Det at lekehandlinger dyrkes over tid til rutiner, viser at dette hviler på deling av felles følelser, en felles forståelse og felles hensikter barna imellom» (Løkken, 2004, s.23).

Løkken (2004) skriver om lekerutiner rundt store gjenstander, og den sosiale leken barna får ut av det. Løkken trekker frem et eksempel hvor barn leker rundt og inni en stor metallcontainer: «(...) Barnas aktiviteter rundt containeren var hovedsakelig preget av etterligning, der det at flere barn deltok, så ut til å gi leken en ekstra lysteffekt, for eksempel når mange barn banket på metallcontaineren sammen» (Løkken, 2004, s.51). Barna viste glede rundt dette ved at de lo sammen, vekslet blikkontakt og vokaliserte til hverandre (Løkken, 2004).

2.3 Gode toddlermiljøer

Toddlerer er som nevnt svært kroppslige i måten de oppfører seg og leker på. De trenger å bruke kroppen sin for å kunne utvikle seg. Med dette som utgangspunkt kan det være interessant å undersøke hvordan de fysiske omgivelsene i barnehagen kan utformes for å oppmuntre toddleren til utvikling gjennom å bruke kroppen sin i fysisk aktivitet. I rammeplanen for barnehagen står det at: «(...) Gjennom arbeid med kropp, bevegelse, mat og helse skal barnehagen bidra til at barna videreutvikler motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaper» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.49).

Det fysiske miljøet i barnehagen bør være lagt opp slik at toddleren oppfordres til å bruke kroppen sin (Drugli, 2018). Det bør for eksempel vurderes hvor og hvordan man som kan plassere lekene inne på avdelingen, på en måte som gjør at toddleren blir nødt til å bruke kroppen sin for å hente dem, enten ved å gå eller krabbe bort. Dette vil stimulere toddlerens bruk av kroppen. Innemiljøet, så vel som utemiljøet, bør være lagt opp slik at toddlerene oppfordres til å være fysisk aktive (Drugli, 2018, s.77). Berg og Kippe (2006) mener at det er

viktig å legge til rette for et utfordrende miljø for barna, men at det bør tilpasses for hvert enkelt individ sitt behov.

Toddlerens fysiske måte å være på gjør at de trenger mye plass å boltre seg på. En kombinasjon av åpent areal og mer definerte lekematerialer kan være en fordel på en småbarnsavdeling (Sando, 2021). Sando (2021) peker også på spisebordet som en verdifull del av innemiljøet på avdelingen. Det er ikke da de forbundne aktivitetene som maling, tegning og andre kreative aktiviteter som man vanligvis holder på med ved spisebordet. Han peker på de sosiale interaksjonene som oppstår rundt spisebordet i løpet av en dag, da spesielt interaksjonene med voksne (Sando, 2021).

Som en del av toddlerkulturen og toddleren sine lekerutiner, skriver Løkken (2004) om lekerutiner rundt store gjenstander. Disse store gjenstandene kan være alt fra spisebordet, stoler, turnmatter eller puter, og vil være utgangspunkt for barnas sosiale lek.

2.4 Voksenrollen

Berg og Kippe (2006, s.95) skriver at «Måten vi tilrettelegger lek på for de minste, er et uttrykk for både synet vi har for barn og for våre holdninger til småbarnet generelt». I rammeplanen for barnehagen står det at de voksne skal; «(...) gi barna tilgang til varierte og utfordrende bevegelsesmiljøer, sanseopplevelser og kroppslig lek ute og inne, i og utenfor barnehage området» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.50). For å kunne etterkomme kravet om tilrettelegging, er det vesentlig at den voksne har gode kunnskaper om barnet og leken. Voksne som er reflekterte rundt sine egne handlinger og verdier, vil være en bedre yrkesutøver (Hirsch, 2009).

Når vi snakker om planlegging og tilrettelegging av leken, snakker vi ofte også om begrepet rammefaktorer. Rammefaktorer vil si de rammene som er lagt for leken. Det finnes fysiske rammefaktorer, som for eksempel kan være tid, sted og utstyr som er tilgjengelig for leken. Det finnes også det som omtales som menneskelige rammefaktorer, og da kan vi snakke om den voksnes rolle. Menneskelige rammefaktorer handler om menneskene barna omgås (Berg & Kippe, 2006). I barnehagen vil de voksne se alt fra et pedagogisk perspektiv. Den voksne

må ha gode kunnskaper om barnet og leken, for å kunne tilrettelegge best mulig for barna. For at tilretteleggingen skal sees på som god, så er bør det ha et klart formål. Det er tidligere i oppgaven blitt sett på hva som er et godt toddermiljø, og der ble det nevnt at de voksne må sørge for at barna befinner seg i et utfordrende og stimulerende miljø for å kunne utvikle seg (Drugli, 2018). Det er derfor viktig at de voksne i barnehagen har god kunnskap om hva som skaper et utfordrende og stimulerende miljø.

Når det er lagt til rette for et godt miljø for barna å utvikle seg i, så er det interessant å se på rollen den voksne tar i leken. Her kommer igjen kunnskaper om barnet og leken inn. Mye av voksenrollen i barnehagen handler om hvordan man møter barnet. I denne oppgaven vil det være relevant og se på hvordan den voksne forholder seg til barnet i lek. Rammeplanen for barnehagen sier at de voksne skal; «(...) være aktive og tilstedeværende, støtte og utfordre barna til variert kroppslig lek og anerkjenne barnets mestring» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.50). Som voksen i barnehagen må man også ha et blikk for leken. Med det menes at man skal kunne se verdien leken har for barna, selv om det kan virke meningsløst for de voksne (Melaas, 2020).

3. Metode

Metode er fremgangsmåten som blir brukt for å finne, eller samle inn den informasjonen man trenger til undersøkelsen (Dalland, 2021).

3.1 Valg av metode

I denne oppgaven er målet å finne ut hvordan pedagogiske ledere kan tilrettelegge for motorisk utvikling gjennom lek inne på avdelingen. Det kan i utgangspunktet benyttes både kvalitativ og kvantitativ metode for å besvare problemstillingen, men det er i denne sammenhengen valgt å benytte en kvalitativ metode. Begrunnelsen er at kvalitative metoder gjør det mulig å skaffe en dypere forståelse for fenomenet som undersøkes (Dalland, 2021). Kvalitativ metode kjennetegnes av at man fanger opp meninger og opplevelser som ikke lar seg tallfeste eller lar seg måle, i motsetning til kvantitative metoder (Dalland, 2021).

Underveis i prosessen er det vurdert å benytte både observasjon og intervju som metodisk tilnærming, en såkalt metodetriangulering (Grønmo, 2021). Ettersom problemstillingen i stor grad ser på tematikken ut fra perspektivet til ansatte i barnehagen, er det derimot i samråd med veileder konkludert med at det er mest relevant og hensiktsmessig å benytte kun intervju. Dette innebærer også at omfanget av oppgaven i større grad forholder seg til rammene som ligger til grunn for en bacheloroppgave.

3.2 Kvalitativt intervju

Fordelen med kvalitative intervjuer er at man har muligheten til å kunne gå i dybden i fenomenet som undersøkes. I kvalitative intervjuer vil man kunne stille utfyllende og oppfølgende spørsmål til informanten, til forskjell fra tilfellet i for eksempel et kvantitativt spørreskjema. Dette innebærer at risikoen for misforståelser og feilaktig tolkning av spørsmålene reduseres, slik at validiteten til datagrunnlaget styrkes (Dalland, 2021).

Kvaliteten og utbyttet av det kvalitative intervjuet vil i stor grad avhenge av personen som intervjuer og personen som intervjues. Det handler om å danne en samtale hvor man sammen skaper kunnskapen (Dalland, 2021). Samtidig er det viktig å være bevisst på at i et hvert

intervju vil dataene man samler være intervjudeltakers oppfatning av virkeligheten (Dalland, 2021).

Det finnes forskjellige måter å utføre et kvalitativt intervju på. I denne oppgaven er det valgt en semistrukturert intervjuform, der det i forkant av intervjuet ble utarbeidet en intervjuguide med aktuelle temaer og spørsmål (se vedlegg nr.1). Det vil si at hovedspørsmålene i intervjuet var forhåndsbestemt, men at oppfølgingsspørsmål ble stilt ut ifra det informanten fortalte (Dalland, 2021).

3.3 Valg av informanter

Kriteriet for valg av informanter i denne oppgaven er at vedkommende arbeider som pedagogisk leder på småbarnsavdeling. Dette fordi problemstillingen på tidspunktet informanter ble rekruttert, ble rettet mot pedagogisk leder sin rolle. Dette har i senere tid blitt endret til de voksne på avdelingen generelt. Utover dette er det ikke stilt ytterligere kriterier for å avgrense aktuelle informanter, ettersom problemstillingen relaterer seg til tilrettelegging av toddlerlek på et generelt nivå og uavhengig av type barnehage, grad av erfaring eller lignende.

Fremgangsmåten for å velge ut informantene har vært å kontakte aktuelle barnehager på e-post, med informasjon om oppgaven og forespørsel om deltakelse i et 30 minutters intervju. De aktuelle informantene fikk i forkant av intervjuet tilsendt et informasjonsskriv med informasjon om hvordan intervjuet ville foregå og hvilke temaer som ville bli gjennomgått. De fikk i tillegg tilsendt et samtykkeskjema med informasjon om intervjuets ramme faktorer og deres rettigheter som informanter (se vedlegg nr.2). Dette ble også gjennomgått muntlig før intervjuene. For å få et mest mulig nøyaktig svar, ble ikke spørsmålene til intervjuet oversendt i forkant.

Dalland (2021, s.81) skriver at «Gode samtaler med en, to eller tre intervjupersoner kan gi mye stoff til en oppgave. Start med et lite antall. Hvis informasjonen viser seg å bli for spinkel, kan antallet heller økes». Totalt 15 barnehager ble kontaktet, hvorav tre av disse takket ja til deltakelse. Det var i utgangspunktet ønskelig med flere informanter for å styrke

datagrunnlaget til oppgaven, men dette har vært utfordrende å få til ettersom flere av barnehagene som ble spurt opplevde kapasitetsproblemer og følgelig ikke hadde anledning til å stille til intervju. En stor grunn til dette er trolig at datainnsamlingen foregikk på høsten når flere barnehager opplever sykdomsrelatert mangel på ansatte. Intervjuene som er gjennomført vurderes likevel å fungere som tilstrekkelig datagrunnlag for denne oppgaven, da de i ulik grad bidrar til å belyse problemstillingen utfra forskjellige perspektiver og erfaringer.

3.4 Forskningsetikk

Forskningsetikk handler om å ivareta personvernet og sikre at de som deltar i forskningen ikke blir påført skade eller unødvendige belastninger (Dalland, 2021). Både i planleggingsarbeidet og under selve utførelsen av intervjuene har det vært forskjellige etiske hensyn som måtte tas. Det har vært viktig å ivareta informanten, med tanke på informantens personvern. All data i denne oppgaven er anonymisert for å kunne ivareta informantens personvern. Det vil si at dataene ikke på noen som helst måte kan spores tilbake til informanten eller virksomheten informanten er en del av (Dalland, 2021). Dataen som er samlet inn er utelukkende samlet inn for å brukes i oppgaven. Alt av annen informasjon som ikke har noen relevans for oppgaven har derfor blitt utelatt. Informantene vil i oppgaven betegnes som informant nr. 1, 2 og 3. Ettersom datamaterialet er anonymisert, har oppgaven heller ikke vært meldepliktig til NSD.

Kontakten med de aktuelle barnehagene har foregått via styrer i barnehagen, med formål at et slikt mellomledd skulle medføre at informantene ikke skulle føle seg presset til å stille til intervju. Det ble ved flere anledninger presisert at deltakelse var frivillig, og at det når som helst var mulig å trekke seg. Samtidig har det vært viktig å få frem at informantene var til stor hjelp, og at alt skulle foregå på deres premisser.

3.5 Feilkilder

Som nevnt i kapittel 3.2 medfører det kvalitative intervjuet at risikoen for feilaktige tolkninger av intervju spørsmålene reduseres. På den måte vil mulighetene for misforståelser mellom den som intervjuer og informanten også reduseres. Svarene fra intervjuene ble i denne oppgaven notert fortløpende i stikkordsform underveis i samtalen med informanten. Dette kan ha medført at enkelte deler av svarene er blitt glemt og uteblitt ved den skriftlige utfyllingen av svarene i etterkant av intervjuene.

I et kvalitativt intervju vil alltid en av de største feilkildene være den som intervjuer. Forberedelsene i forkant, og evnen man har til å være en god samtalepartner, vil legge føringer for hvordan intervjuet vil utspille seg (Dalland, 2021). Retningen intervjuet går vil også påvirke den informasjonen man klarer å hente ut fra informanten.

4. Empiri/Analyse

I denne delen av oppgaven vil resultatene fra intervjuene presenteres. Følgende tre elementer ligger til grunn for de videre delene av oppgaven: Toddleren, det fysiske miljøet og voksenrollen.

4.1 Toddleren

Selve toddler-begrepet er et begrep som informantene hadde varierende kjennskap til.

Informant nr.1. har nært 18 års erfaring fra feltet, og kunne fortelle at toddler-begrepet var et lite brukt begrep både under studietiden og i tiden etter. Informant nr.2 og 3, med henholdsvis et halvt år og tre års erfaring, hadde noe kjennskap til begrepet fra studietiden, men fortalte at det ikke var et begrep de brukte noe særlig som pedagoger i barnehagen. De mente likevel begge at toddleren kan defineres som ett- og to-åringer. Informant nr. 1 kunne supplere sin forståelse av toddler-begrepet med følgende utsagn:

Når jeg hører ordet toddler så tenker jeg umiddelbart på de aller minste barna, altså ett- og toåringene. Det første som slår meg med måten de minste barna er på, er det at de stabber avgårde, og at de gjerne trenger en del hjelp og veiledning fra oss voksne (Informant nr. 1).

Resultatene viser med dette at selv om toddler-begrepet er lite brukt i praksis, har informantene likevel et samsvarende syn på hvem toddleren er og måten de er på.

Informantene var enige om at toddleren har en veldig fysisk måte å være på, både i måten de leker på og måten de kommuniserer på. Ifølge informant nr. 1 har toddleren en egosentrisk væremåte ved at de tar det de vil ha, selv om et annet barn holder på med det fra før. Dersom de ikke får det akkurat som de vil kan de gjerne finne på å slå, lugge eller bite det andre barnet. Informantene var enige om at de helt små barna i liten grad har forståelse av konsekvenser, og da spesielt for andre enn dem selv. To av informantene fortalte også at fysisk kontakt med andre barn, gjerne i form av lugging eller dytting, kunne være en måte å kommunisere på. De så at barna gjerne gikk bort og dyttet litt i et annet barn for å dra i gang en lek, og at det andre barnet da responderte på det første barnets initiativ. Barna kommuniserte altså ved å være fysiske, men også gjennom høye lyder:

Det som er typisk når vi ser at barna prøver å dra i gang lek, er gjerne at de går eller løper bort til et annet barn og gir de en liten dytt for å få dem med seg. Ellers så er det med høye lyder noe som fungerer ganske bra for barna. Gjerne da i form for skriking, tramping eller dunking i bord eller vegger (informant nr. 3).

Informantene kan altså se at barna kommuniserer med hverandre gjennom å være fysiske, og at det finnes en felleslek mellom barna. Informant nr.3 mente at det foregikk mest parallelllek på sin avdeling, men presiserte likevel at det faktisk at barnesammensetningen var helt ny, sammen med vedkommende sin korte erfaring i jobben, kunne være faktorer som bidrar til at parallellleken oppleves å stå størst på avdelingen. Informant nr. 1 og 2 støttet likevel til en viss grad opp under oppfatningen av at det mest forekom parallelllek, selv om de mente å kunne se denne fellesleken også.

Informantene ble spurt om de kunne fortelle noe om hva som er typisk for måten toddleren lekte på. Det har tidligere i oppgaven kommet frem at toddleren har en veldig fysisk væremåte, både i lek og kommunikasjon. Informantene har tidligere belyst hvordan barna samspiller seg imellom i form av fysiske handlinger. Da de fikk spørsmål om hva som var typisk for hvordan toddleren leker, var svarene nokså samstemte. Lek rundt store objekter var noe alle så verdi i for toddleren. Det kunne være inne på puterom hvor de hadde puter i alle slags størrelser, eller det kunne være rundt det store spisebordet inne på avdelingen. Alle informantene kunne fortelle at de opplevde det nærmest som en eksplosjon av glede da barna fikk gå inn på puterommet. Her bygget de med putene, de kastet putene rundt omkring, og de klatret opp og hoppet ned igjen fra putene. Det som også var felles i svarene fra informantene om hva som er typisk for hvordan toddleren leker, var den såkalte «titt-tei leken»:

Vi ser at den titt-tei-leken betyr mye for barna. Med den kan de holde på i veldig lang tid, og man ser glede hos barna hver gang de får en reaksjon. Jo større reaksjonen de får er, jo morsommere har de det, og flere og flere barn kaster seg på. Så man kan se at det er en form for lek som skaper engasjement i barnegruppa (informant nr. 3).

4.2 Det fysiske miljøet

Grunnen til at miljø er valgt som et tema er fordi problemstillingen fokuserer på tilrettelegging for toddlerleken. Det innebærer altså hvordan lekemiljøet blir tilrettelagt. Jeg spurte informantene om de var bevisste rundt valg av innredning og organisering av rommet inne på avdelingen, og om de hadde en klar hensikt med hvordan de innredet rommet på. I tillegg til om de så noen muligheter eller hindringer i måten rommet var ordnet på. Her kom det frem ganske ulike svar, ettersom de forskjellige barnehagene hadde ulike fokus. I den ene barnehagen, til informant nr.2, hadde de ikke rukket å reflektere så mye over det enda. Det kan være mange forskjellige grunner til det. Blant annet så var pedagogisk leder helt ny på denne avdelingen, samt at de nettopp hadde gjort seg ferdige med tilvenning. Informanten

kunne likevel fortelle meg at de hadde et aktivitetsrom knyttet til avdelingen, som inneholdt puter i alle slags figurer og størrelser. Dette rommet var litt hellig for dem, og var en plass de benyttet seg mye av. Også de to andre informantene fortalte meg at de hadde aktivitetsrom, eller puterom som de benyttet en del. Informant nr.1 fortalte at:

Vi har et puterom som vi er ganske glade i, og som vi har prioritert framfor en del andre ting som vi kanskje burde hatt. Vi ser på rommet som essensielt for barnas fysiske utvikling. Her kan de klatre, løpe, krabbe, ja, det finnes veldig mange muligheter her inne.

Alle tre informantene trakk frem dette puterommet som noe av det aller første da jeg spurte dem om tilretteleggingen. Det var en enighet om at det å ha tilgang til et slikt rom var svært viktig for barnas fysiske utvikling.

Informantene ble som nevnt også spurt om eventuelle muligheter eller hindringer de så i rommet, da tenkt inne på selve avdelingen hvor de gjerne oppholdt seg meste parten av dagen, og hvor de spiste o.l. Det var her de store forskjellene først begynte å merkes. Her kunne man se hvor forskjellig informantene tenkte, til tross for at de har den samme stillingen og har vært gjennom et noenlunde likt utdanningsløp.

I barnehagen til informant nr.1 ble det fortalt at de hadde stort fokus på at barna skulle gjøre ting selv. De ville i størst mulig grad at barna skulle kunne bestemme og finne frem lekene selv. De hadde derfor valgt å plassere leker i forskjellige lekestasjoner rundt om i rommet. Disse ble plassert i hjørner, og langs veggene på avdelingen, helt nede ved gulvet slik at barna skulle ha tilgang. Plasseringen av lekene gjorde da at de sto igjen med nokså stor gulvplass som barna kunne boltre seg på. Plasseringen av lekene gjør også at barna blir utfordret til å komme seg bort til lekene selv, enten ved å gå eller krabbe, i stedet for at en voksen henter leken for dem eller hjelper barnet bort. Slike utfordringer er viktige for at barna skal utvikle seg, mente informantene.

Informantene var også alle inne på det med hvor mange ting og leker de hadde, og hva som var passende å ha inne på avdelingen. Informant nr.3 fortalte at dette med mengde gjenstander var noe hun umiddelbart måtte gjøre noe med da hun begynte å jobbe:

Det fysiske rommet var noe jeg måtte ta tak i da jeg selv begynte å jobbe som leder på avdelingen her. Da opplevde jeg at det rett og slett var alt for mange leker og ting som lå inne på avdelingen, noe som ikke nødvendigvis er positivt for små barn (Informant nr. 3).

For mye leker og løsmateriale ble altså sett på som hemmende for det fysiske miljøet og mulighetene rommet ga barna. Informantene en og tre mente at det å ha for mange ting liggende på gulvet kunne være distraherende for barna, i tillegg til at det satt begrensninger for den fysiske leken. Informant nr.2 mente på sin side at det å ha mange leker og løsmateriale å velge i var viktig for å sikre at alle barna hadde noe å leke med.

4.3 Voksenrollen

Et av de andre store temaene det var interessant å vite mer om under intervjuene var voksenrollen. Informantene fikk spørsmål om deres bevissthet rundt egen rolle i barnas lek. Også her kom det frem noe forskjellige svar, med ulike syn på hva som var viktig for dem. Alle informantene kunne fortelle at de hadde reflektert mye rundt deres egen rolle, og var i stor grad bevisste på den rollen de tok. De hadde dog forskjellige oppfatninger på hvilken rolle de skulle ta. To av informantene fortalte at de var veldig bevisste på at de ikke skulle ta for stor plass i barnas lek. De ville i størst mulig grad at barna skulle gjøre ting selv, men at de voksne skulle fungere som en slags trygg base for barna. Måten de gjorde dette på var å vise barna at de var til stede og at de så barna, selv om de ikke aktivt var med i leken. Det å vise tilstedeværelse skulle være en trygghet for barna, og tillate barna å utforske leken samtidig som de hadde denne voksne de kunne oppsøke om nødvendig. Med småbarn er det selvsagt ikke alltid mulig å trekke seg helt ut av leken. Barna er forskjellige og har forskjellige behov. Enkelte av barna har gjerne et sterkt behov for å ha med en voksen som kan gi veiledning eller bare gi barna trygghet nok til å delta i leken.

Som nevnt hadde to av informantene ganske like svar på spørsmål om deres egen rolle, informant 1 og 3 hadde en felles forståelse om at barna skulle gjøre mest mulig selv, men informant 2 kunne fortelle at de hadde et litt annet syn på det i barnehagen denne personen jobbet i. I informant nr.2 sin barnehage var de opptatt av at de voksne skulle være med i leken, og gjerne være initiativtakere. Som nevnt tidligere så oppfattet denne informanten at det var lite form for samspill mellom barna, og det var dette som var begrunnelsen for at de voksne skulle være aktive i leken. I tillegg så de på det som en måte å ta kontroll på. Med å ta

kontroll så mente informanten at de ved å være aktive deltakere i leken hadde enklere for å slå ned på det som måtte slås ned på, og å sørge for at barna får tilstrekkelig veiledning:

Vi prøver å være veldig til stede for barna i leken deres. Med dette så mener jeg at vi ønsker å ta en aktiv rolle i barnas lek, gjerne da for å veilede dem. Vi ønsker å oppmuntre dem på det som er positivt, og gjerne slå litt ned på det vi mener er negativt (Informant nr. 2).

Informanten presiserte så at det ikke var snakk om å slå ned på alt som kunne være slitsomt for de voksne, da gjerne tenkt på høyt lydnivå og slikt. Det var noe de så på som svært viktig at det var stor takhøyde for å gå inn og løse opp en lek fordi det gjerne var mye lyd, og ting som fra et voksenperspektiv kunne se ut som tull. Det var dog viktig å skjerme barnet, og prøve og eliminere risikoer for at barna kunne skade seg. Her var de to andre informantene enige om at om det kunne unngås så var det en fordel, men de presiserte begge at de ville at barna skulle utforske selv, og selv finne ut risikoer og til slutt lære av den erfaringen.

Informant nr.2 kunne fortelle at de ville prøve å eliminere risiko helt inne på avdelingen.

Dette innebar at de prøvde å dempe den veldig fysiske leken inne på avdelingen, og heller gi barna tilgang til puterom i løpet av dagen, hvor de kunne utfolde seg fysisk på den måten de ville.

Vi har tidligere sett på begrepet toddlerkultur, og at barna danner seg en kultur mellom seg. Det med kulturskaping var også noe informantene tok opp i intervjuene. For utenom leken, så var det viktig at barna oppnådde en fellesskapsfølelse som avdeling. Her tok de voksne på seg rollen som initiativtaker, da gjennom å utvikle egne rutiner for barna. Enten det gjaldt samlingsstunder, eller en bestemt sang de brukte til måltid eller til ryddetid. Det å lage seg felles rutiner var viktig for å bli et fellesskap framfor å bare være masse enkeltindivider samlet på en plass som lekte ved siden av hverandre. Det de ofte gjorde var å danne en rutine rundt boklesing, eller at de fortalte eventyr og hørte på sanger som barna kjente til fra før av. Informantene mente å se at barna da viste en felles glede og humor rundt det som skjedde, og at det var med på å skape et samhold mellom barna.

5. Drøfting

I det følgende vil datagrunnlaget fra intervjuene drøftes i lys av gjennomgått teori i kapittel 2, og knyttes opp mot problemstillingen i oppgaven. Kapittelet er strukturert etter samme oppbygning som den empiriske gjennomgangen i forrige kapittel.

5.1 Toddleren

Som belyst i forrige kapittel kunne informantene i oppgaven fortelle at toddler-begrepet er lite brukt i praksis. Likevel hadde de, i tråd med Løkken (2004) sin definisjon av begrepet, en felles forståelse om at toddleren var ett- og toåringer, og de som stabber og går. Dette kan ha sammenheng med kjennskapen de har til begrepet fra utdanningen, noe som blant annet understøttes av at informant nr. 2 kun hadde et halvt års erfaring og likevel refererte til riktig aldersgruppe. Ettersom toddler-begrepet betegner et visst kroppslig særpreg ved mennesker i denne alderen, kan det også tenkes at informantenes forståelse av begrepet kan forklares ut fra paralleller som trekkes til den engelske betydningen.

5.2 Det fysiske miljøet

Det fysiske miljøet er noe som spiller en stor rolle for den motoriske utviklingen, og utviklingen ellers for barna. En av de beste måtene voksne kan påvirke og tilrettelegge for utviklingen til barna, er gjennom det fysiske rommet. Informantene fikk alle spørsmål om planleggingen av det fysiske rommet, og om det lå noen pedagogiske grunner bak valgene de tok i organiseringen av avdelingen. Svarene de hadde var noe varierende. Hvor to av informantene mente at de hadde nøye reflektert rundt organiseringen av innemiljøet, hadde den siste informanten omtrent ikke tenkt noe over saken i det hele tatt. Dette kan, som informantens også utdypet, ha noe med informantens korte erfaring i feltet å gjøre. Informant nr. 2 var ferdig utdannet i 2022 og hadde derfor bare noen få måneders erfaring, i motsetning til de to andre informantene som hadde jobbet en stund på tidspunktet intervjuet fant sted. Det viste seg at informantene hadde et ulikt syn på hvordan et godt miljø for små barn ville se ut. Der informant nr. 1 og 3 virket å ha en forståelse av at det var viktig at toddleren hadde store, åpne flater tilgjengelig, var informant nr. 2 opptatt av at barna skulle ha tilgang til et rikelig og variert løsmateriale, slik at alle skulle ha tilbud om å leke med noe som interesserte dem. I en artikkel skrevet av barnehagemiljø.no støtter de opp om informant nr.2 sin forståelse om at det skal være et stort antall løsmateriale på avdelingen. De begrunner dette med at en stor mengde løsmateriale vil gi muligheter for at flere barn kan leke sammen om tingene, og at

dette vil styrke samholdet på avdelingen og variasjonsmulighetene på avdelingen (Barnehagemiljø.no, 2020).

Det kan tenkes å være fordeler med begge disse synspunktene. Sando (2021) mener at det å ha en kombinasjon, vil være en fordel. Ved å ha et stort og åpent areal vil man mulig kunne minske risikoene barna møter i den fysiske leken de bedriver, og et rikelig antall løsmateriale kan presentere barna med flere alternativer, og med dette også sørge for at flere barn holder seg aktive i leken.

Drugli (2018) argumenterer for at et godt toddlermiljø er et miljø som utfordrer og oppmuntrer barna til å bruke kroppen. I så måte kan det sees på som en fordel om man har en kombinasjon av store, åpne flater med et bredt utvalg av løsmateriale. Samtidig sier Drugli (2018) at eventuelt løsmateriale bør plasseres på en måte som oppfordrer barna til å krabbe eller gå for å få tak i dem. Skal man imøtekomme begge disse så vil det være hensiktsmessig å plassere det eventuelle løsmateriale langs veggene på avdelingen. Ved å lage et bokhjørne, en dokkekrok, bilkrok etc. og plassere dem inntil veggene og i forskjellige ender av avdelingen, vil det oppmuntre barna til å bruke kroppen sin for å få tilgang til dem, samtidig som det åpner opp gulvplassen og åpner for flere muligheter for fysisk lek. Denne kombinasjonen kan muligens også by på utfordringer, erfaring fra praksis tilsier at boltre lek i et miljø som også brukes til lesing, bygging med klosser osv. kan virke forstyrrende for de som forsøker å drive med disse aktivitetene. Fordelen med å ha tilgang til et ekstra aktivitetsrom, gjerne et puterom, kan da hjelpe med å verne om de forskjellige lekevariantene. Man kan da dele opp barnegruppen, slik at de som har behov for fysisk lek får dekket det behovet uten å forstyrre leken for de andre.

Senere i intervjuene ble informantene spurt om eventuelle muligheter eller hindringer de så ved det fysiske rommet på avdelingen. Det svaret som gikk igjen hos alle de tre informantene var spisebordene. De var dog ikke enige om bordene fungerte som en hindring, eller om de åpnet opp muligheter. Barna på de aktuelle avdelingene ble ansett som for små til å benytte slike sammenleggbare bord, som man klapper sammen etter bruk og fester på veggen. Derfor hadde alle de aktuelle avdelingene store spisebord som sto på gulvet, med tilhørende tripp-trapp-stoler. Dette tok naturligvis opp en del av gulvplassen de hadde tilgjengelig. Informant to og tre så på disse spisebordene som et stort hinder, med den naturlige begrunnelsen at de tok opp for mye plass. Informant nr.1 mente dog at spisebordet deres gav dem en ekstra

lekemulighet. Informanten opplevde ofte at barna flokket seg i lek rundt spisebordet, og leken kunne variere mellom klatring, krabbing under bordet, eller at de stod og fremkalte lyder i bordet ved å for eksempel dunke i det. Sando (2021) trekker også frem spisebordet som utgangspunkt for barnas sosiale interaksjoner.

Løkken (2004) skriver om lek rundt store objekter, og hvordan det kan bidra til å skape en kultur mellom barna. Hun trekker frem uteområdet, med en container som eksempel. Eksempelen viste at aktivitetene rundt denne containeren var preget av etterligning, med flere barn som deltok, når barna sto og banket på containeren (Løkken, 2004). Dette eksempelet minner om det informant nr.1 fortalte om spisebordet på avdelingen. Informanten mente å kunne se at spisebordet fungerte som et utgangspunkt for sosialt samspill mellom barna, og at barna reagerte på hverandres følelser og uttrykk. På denne måten kommer det frem at det finnes en forståelse mellom barna, at de kan forstå hverandres følelser, at de kan forstå et annets barns hensikter, uten at de kommuniserer det verbalt. Miljøene inne på avdelingen bør altså legges opp slik at barna får muligheten til sosiale samspill seg imellom.

Problemstillingen i denne oppgaven vil dog ha svar på hvordan det kan legges til rette for å fremme motorisk utvikling. Informantene ble derfor spurt om hvor bevisste de var på innemiljøets evne til å stimulere motorisk utvikling. Alle de tre informantene la til orde for at barna måtte utfordres fysisk for å utvikle motorikken. Forståelsen blant informantene virket å være at motorisk utvikling skjedde gjennom erfaring og problemløsning, og at det derfor var opp til de voksne å gi dem forskjellige erfaringer og problemløsningsoppgaver i form av hvordan de innredet innemiljøet.

5.3 Voksenrollen

Den voksnes rolle i barnehagen er en rolle som har mange ansvarsområder. Det er dog ikke de dagligdagse oppgavene som å skifte bleier og tørke snørr som er tenkt når det snakkes om voksenrollen. Som voksen i barnehagen hviler det et stort ansvar hos dem når det kommer til barnas utvikling og trivsel. Som voksen i barnehagen så spiller man en stor rolle for barnas liv. Et småbarn oppholder seg gjerne i barnehagen de fleste våkne timene i løpet dag, og det sier seg derfor litt selv at de voksne i barnehagen spiller en stor rolle for barnas liv. Informant nr.1 hadde en forståelse av at barna trengte mye veiledning fra den voksne. Barna ned i ett- og

to-årsalderen har fortsatt mye utvikling igjen, til tross for at utviklingen er stor nettopp i denne alderen (Moser, 2018). Da vil også sannsynligvis behovet for hjelp og veiledning være større enn på en avdeling for store barn for eksempel. Voksenrollen handler også mye om å bare være til stede for barnet. Det å danne trygge rammer for barna er viktig for at barna skal kunne slippe seg løs og utfolde seg. Informantene hadde en blandet forståelse av hva barna trengte ut av den voksne for å kunne utvikle seg.

Som nevnt tidligere så hadde to av informantene den oppfatningen at barna lærte mer og utviklet seg mer av å gjøre ting selv. De ville at barna i størst mulig grad skulle gjøre ting selv, og lot derfor barna prøve seg frem før de eventuelt grep inn og hjalp til. Den siste informanten hadde på sin side en formening om at barna hadde størst vinning ved å se andres handlinger. Med det som utgangspunkt hadde de på den avdelingen en tanke om at den voksne skulle ta en aktiv rolle i barnas lek, og gjerne fungere som en veileder i leken. Fra informant nr.2 ble det fortalt at det handlet mye om å minimere risikoen barna ble utsatt for, og ved å ta en aktiv rolle i leken så kunne de voksne være mer på og minimere sjansen for at noe skulle skje. Risikofylt lek er noe av det som er med på å utvikle barna, og deres forståelse av konsekvenser. Det blir litt som med etableringen av toddlerkulturen. Når de får gjentatt og erfart ting nok ganger, så vil det nok ligge i underbevisstheten hos barna fremover. En av de viktigste oppgavene den voksne har i forhold til det som går på motorisk utvikling, så er det å sørge for at barna har tilgang til de rette tingene for å kunne oppnå motorisk utvikling.

Kunnskapsdepartementet (2017) har gjennom rammeplanen for barnehagen lovfestet visse formål barnehagen skal ha. De stiller også krav til de voksne som skal jobbe i barnehagen, og innenfor tema kropp, bevegelse, mat og helse sier rammeplanen at: «(...) Gjennom arbeid med kropp, bevegelse, mat og helse skal personalet gi barna tilgang til varierte og utfordrende bevegelsesmiljøer, sanseopplevelser og kroppslig lek ute og inne, i og utenfor barnehageområdet» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.50). Det stiller krav til enhver person i personalgruppen, enten man er utdannet pedagog, barne- og ungdomsarbeider, assistent eller vikar. Ved å reflektere over egne handlinger og verdier vil man bli en bedre yrkesutøver (Hirsch, 2009). Ved at personalgruppen jobber mot et felles mål og viser felles verdier, kan det føre til mer stabilitet for barna og gi et bedre miljø på avdelingen. Miljøet på avdelingen skal ikke bare være utfordrende og ligge til rette for motorisk utvikling, det skal også være et

miljø som barna trives i. Trivsel vil også unektelig spille inn på om barnet slipper seg løs, og er aktiv i leken. Om et barn alltid oppsøker en voksen, fremfor å delta i lek, kan det tenkes at trivsel har noe med saken å gjøre. Det kan også hende at barna rett og slett ikke føler seg komfortable, og at de trenger støtten fra en voksen for å delta i leken. Her er det viktig å gi barna følelsen av at de blir sett, og være en trygg base som barnet kan komme og oppsøke om behovet skulle være der. Det er dog viktig at man som voksen da forsøker å oppmuntre barnet til å være med i leken. Dersom den voksne selv deltar i leken, og viser barnet at det er trygt og gøy å være med, vil mulig også barnet våge å delta.

Melaas (2020) skriver om blikk for lek, og den voksnes rolle i barns lek. Det forstås her at den voksnes kunnskaper om leken vil ha innvirkninger på barna. Det handler altså om hva en ser på som god lek, og om en ser verdien leken har for barna selv om det virker slitsomt for de voksne. Som informant nr.2 fortalte så prøvde de å ha stor takhøyde for å gå inn og løse opp leken på grunn av støynivå o.l. Det som oppleves som et slit for de voksne på avdelingen, kan altså være verdifull lek for barna. Barna utforsker mye i tidlige år, også gjennom å vokalisere. Det som da fremstår som masse tilfeldige høye lyder og bråk, kan i stedet være barna som utforsker egen stemme. Kunnskaper om barnet og hva som oppleves som meningsfull og verdifull lek, er med andre ord viktig for en voksen i barnehagen å besitte. Med det i grunn, kan man ta reflekterte og overveide avgjørelser, i stede for å handle impulsivt og slå ned på leken med en gang. På den måten legger man til rette for at barna finner seg i et utforskende miljø, hvor de får friheten de trenger til å utfolde seg.

6. Konklusjon

Innledningsvis for denne oppgaven ble følgende problemstilling presentert: Hvordan kan de voksne tilrettelegge for toddlerleken inne på avdelingen, med tanke på å fremme motorisk utvikling? For å best kunne tilrettelegge leken for å fremme den motoriske utviklingen for de minste barna må man ha god kjennskap barnegruppen man har med å gjøre, altså toddleren, man må være reflekterte rundt sin egen rolle og man bør ha kunnskaper om hvordan rommet kan spille inn på barnas utvikling. I denne oppgaven er det blitt sett på relevant teori knyttet til begrepene toddler, miljø og voksenrollen. Teori sett i lys med data hentet fra de empiriske undersøkelsene, har dannet grunnlaget for kunnskapen som kommer frem i denne oppgaven. Det har i løpet av oppgaven kommet frem at den motoriske utviklingen skjer ved å bruke kroppen aktivt, og at den kan ses i lys av barnas fysiske forutsetninger og de kulturelle forholdene som ligger til grunn. De fysiske forutsetningene hos barna kan en ikke gjøre noe med, og det blir da naturlig å rette fokuset mot de kulturelle forholdene og det fysiske rommet. Til syvende og sist så handler tilretteleggingen om rammefaktorene som legges til grunn for barna og om den viktige voksenrollen. Materialet som brukes, hvordan det er plassert i rommet, den voksnes framturen ovenfor barna. Den voksnes bevissthet rundt alt dette danner grunnlaget for et godt utviklingsmiljø.

Dette forskningsprosjektet har ikke ført med seg den ny-vinnende kunnskapen som det var håpet på da prosjektet ble satt i gang. Den har derimot bidratt til å styrke validiteten til allerede eksisterende forskning rundt problemstillingen. Gjennom informasjonen som er hentet fra intervjuene, har informantene bidratt til styrking av validiteten til teorien som er anvendt i oppgaven. Konklusjonen er altså at man må utforme innemiljøet på avdelingen på en måte som utfordrer barna til å være aktive, samtidig som det dekker hvert enkelt individs behov. Ved å legge til rette for et utfordrende miljø, vil barna stimuleres til å bruke kroppen aktivt, og etter hvert styrke den motoriske utviklingen.

7. Litteraturliste

- Barnehagemiljø.no. (2020). *Barnehagens fysiske inne og utemiljø: Kriterieområder – rom og materiel*. Hentet 2.januar 2023 fra <https://barnehagemiljo.no/kriterier/rom-og-materiell/>
- Berg, A. & Kippe, K. (2006). *Småbarns kroppslige verden: Sansemotorisk utvikling hos barn 0-3 år: Teori og idebok*. Sebu forlag.
- Dalland, O. (2021). *Metode og oppgaveskriving*. (7 utg.). Gyldendal Akademisk.
- Drugli, M.B., (2018). *Liten i barnehagen*. (3 utg.). Cappelen Damm Akademisk.
- Grønmo, S. (2021, 10. mai). *Forskningsmetode – samfunnsvitenskap*. Store norske leksikon. Hentet fra <https://snl.no/forskningsmetode - samfunnsvitenskap>
- Grønmo, S. (2021, 7. november). *Kvalitativ metode*. Store norske leksikon. Hentet fra <https://snl.no/kvantitativ metode>
- Hirsch, A. (2009). *Den voksne - i det gode samspillet i barnehagen*. Dronning Mauds minnehøgskole.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Udir. <https://www.udir.no/contentassets/7c4387bb50314f33b828789ed767329e/rammeplan-for-barnehagen---bokmal-pdf.pdf>
- Løkken, G. (2004). *Toddlerkultur: om ett- og toåringers sosiale omgang i barnehagen*. Cappelen akademisk forlag.
- Melaas, T. (2013). *Blikk for lek i barnehagen: starte, verne, videreutvikle*. Kommuneforlaget.
- Sando, O. J. (2021). *Places for children. The role of the physical environment in young children`s well-being and physical activity*. [Doktorgradsavhandling, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet]. NTNU Open. https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmlui/bitstream/handle/11250/2728090/Ole%20Johan%20Sando_PhD.pdf?sequence=1&isAllowed=y&fbclid=IwAR1fmpQiID-agS5ogYbWocjgNDmrrgAnsKz7ZxvNBQgudCMQw3n1je04nU8
- Sandseter, E. B. H, Hagen, T. L., & Moser, T. (2018). *Kroppslighet i barnehagen: pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse*. (3. utg.). Gyldendal.
- Sandseter, E. B. H. & Storli, R. (2020). *Barnehagens fysiske inne- og utemiljø – inspirasjon til lek*. Universitetsforlaget.

8. Vedlegg

Vedlegg 1 – intervjuguide

Intervjuguide

Problemstilling: Hvordan kan pedagogisk leder tilrettelegge for toddlerleken inne på avdelingen med tanke på å fremme motorisk utvikling.

Innledende spørsmål:

- Hva er din stilling i denne barnehagen?
- Hvor lang erfaring har du fra feltet?
- Hvilken aldersgruppe har du på din avdeling?

Spørsmål:

- Hva er dine tanker rundt begrepet toddlerkultur, og hva mener du er typisk for måten en toddler leker på?
- Hvordan vil du si at du/din barnehage tilrettelegger for toddlermiljøet?
- Hvordan tenker du barnehagen som helhet kan legge til rette for toddlerlek?
- Hvilke muligheter og begrensninger ligger i den fysiske utformingen av rommene på avdelingen?
- Hvordan reflekter du over din rolle i barnas lek?

Avsluttende spørsmål:

- Er det noe du ønsker å tilføye?
- Er det mulig å kontakte deg ved evt. uklarheter ifm. intervjusvarene i den videre bearbeidelsen av dataene?

Vedlegg 2 – informasjonsskriv og samtykkeskjema

Vil du bli intervjuet til en bacheloroppgave om kroppslig utvikling hos barn mellom 1 og 3 år?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å samle inn relevant informasjon som jeg kan benytte i mitt arbeid med bacheloroppgaven.

I dette skrivet gis du informasjon om prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Jeg ønsker å finne ut hvordan man som pedagog i barnehagen tilrettelegger for toddlerleken, og hvordan man kan fremme den motoriske utviklingen ved hjelp av lek inne på avdelingen.

Intervjuet vil vare i maks 30 minutter. Informasjonen som innhentes under intervjuet vil analyseres og drøftes i lys av teoretiske perspektiver som ligger til grunn for bacheloroppgaven.

Problemstillingen for prosjektet mitt er: **Hvordan kan pedagogisk leder tilrettelegge for toddlerleken inne på avdelingen med tanke på å fremme motorisk utvikling**

I intervjuet ønsker jeg å spørre deg om følgende tema:

- Toddlerlek
- Rommet som pedagogisk virkemiddel
- Voksenrollen

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta pga. din stilling som pedagogisk leder.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet innebærer det at du er med på ett intervju. Intervjuet vil vare i maks 30 minutter. I intervjuet vil stille spørsmål om hvordan dere tilrettelegger for toddlerleken. I tillegg er jeg også interessert i å høre dine tanker rundt temaet.

Jeg vil ta notater underveis under intervjuet vårt.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Det vil kun være meg som har tilgang til dine privatopplysninger. Informasjonen du gir i intervjuet vil bli anonymisert og delt med veileder og i selve bacheloroppgaven.

Navn og kontaktopplysningene dine vil bli lagret på min datamaskin, og vil bli slettet etter at prosjektet er avsluttet.

Intervjudeltakerne vil ikke kunne gjenkjennes i publikasjonen.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 04.01.23. Ved prosjektslutt vil alle personopplysninger slettes.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Morten Løland, student ved Universitetet i Stavanger, Institutt for barnehagelærerutdanning.

E-post: morten-loland@hotmail.com

Med vennlig hilsen

Morten Løland

SAMTYKKEERKLÆRING

Jeg har mottatt og forstått informasjon om deltagelse i prosjektet og har fått anledning til å stille spørsmål.

Jeg samtykker til:

- å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. 04.01.2023.

Prosjektdeltakers navn med blokkbokstaver:

.....

.....

(Signert av prosjektdeltaker, dato)